

NOVICE

gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvari.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XIII.

V Ljubljani v sredo 10. januarija 1855.

List 3.

Sledeča slovenska prestava cesarske pesme, poterjene od Njegovega c. k. Veličanstva, je veljavna za vse dežele slovenskega jezika:

Cesarska pesem.

(Po Haydenovem napevu.)

1.

Bog ohrani, Bog obvari
Nam Cesarja, Avstrijo!
Modro da nam gospodari
S svete vere pomočjo!
Branimo Mu krono dedno
Zoper vse sovražnike;
S Habsburškim bo tronom vedno
Sreča terdna Avstrije.

2.

Za dolžnost in za pravico
Vsak pošteno, zvesto stoj,
Če bo treba, pa desnico
S serčnim upom dvigni v boj!
Naša vojska iz viharja
Prišla še brez slave ni,
Vse za dom in za Cesarja,
Za Cesarja blago, kri!

3.

Meč vojšaka naj varuje,
Kar si pridnost zadobi,
Bistri duh pak premaguje
Z umetnijo, znanostmi!
Slava naj deželi klije,
Blagor bod' pri nas domá:
Vsa, kar solnce je obsije,
Cveti mirna Avstrija!

4.

Terdno dajmo se skleniti;
Zloga pravo moč rodi;
Vse lahko nam bo storiti,
Ako združimo moči.
Brate vodi vez edina
Nas do cilja enega:
Živi Cesar, domovina:
Večna bode Avstrija!

5.

In s Cesarjem zaročnica,
— Ene misli in kervi,
Vlada milo Cesarica,
Polna dušne žlahnosti.
Kar se more v srečo šteti,
Večni Bog naj podeli:
Franc Jožefu, Lizabeti,
Celi hiši Habsburški!

V senožetih naših leži še veliko mertvega zaklada.

(Dalje.)

Ker se na vsaki zemlji ne obnaša dobro vsaka trava, nam je treba pazljivim biti, da po lastnosti zemlje: ali je suha in gorka, ali bolj močirna in merzla, izberamo travne semena; zakaj v mokri ne bojo take veselo rastle, ki hočejo imeti suho zemljo, in nasproti v suhi take ne, ktere so hčerke mokrega zemljišča.

Pa tudi na živino je gledati, katero redimo. Res je sicer, da travo, ki se prileže enemu plemenu, jedó tudi druge plemena; vendar so nekatere trave, ki teknejo nekterim plemenom bolj, nekterim manj. Skušnje učé, da izmed navadnih divjih in pa sejanih rastlin jih goveja živina 276 rada jé, 218 pa ne, — konj jih jé 262, 212 pa ne, ovca 387, 141 pa ne, kôza 149, 126 pa ne.

Po vsem tem, kar smo dozdej povedali, hočemo v kratkem pregledu rastline (trave) po njih vrednosti našim kmetovavcem pred oči postaviti, in ta pregled tako osnovati, da bomo naj pred imenovali rastline za suhe senožeti in spašnike, potem trave za bolj močirno zemljo; dostavljali bomo temu popisu, ktere rastline so bolj za spašnike, ktere bolj za senožeti, in pa: kateremu plemenu je ta, katerem je una rastlina bolj priležna.

Od rastlin za suhe spašnike in senožeti.

1. Trave.

Izmed velicega števila trav, ki rastejo po senožetih in spašnikih, bomo našli le tiste, ki so spoznane dobra, tečna živinska hrana (klaja).

1. Ojstrica (aira, Schmiele). Med mnogimi sortami ojstric je le tista, ki se imenuje zvita ojstrica (gebogene Sch.) tečna klaja, zlasti na spašnikih za ovce. Cveté mesca junia in julia; zori augusta in septembra; zraste 1 do 2 čevlja visoka. (Siva ojstrica, graue Sch., ni sicer veliko vredna klaja, pa to ima, da raste na naj slabejši zemlji; grivasta ojstrica raste celó v svižnu.

2. Lesičji rep (alopecurus pratensis, Wiesenfuchsschwanz) je ena naj boljših trav, toda globoko in močno zemljo ljubi, v kateri tako hitro raste, da se zamore trikrat kositi; cveté julia in augusta, zori augusta in sept., zraste 1 do 2 čevlja visoka. V suhi in pusti zemlji pa kmetovavec ž njo ne bo nikoli ničesar opravil, naj počenja kar hoče.

3. Rosula (anthoxanthum odor., gelbes Ruchgras) — to je tista trava, od ktere ima merva svoj posebni, prijetni duh. Raste tudi na zlo pešnih pašnikih in senožetih. Same rosule pa živina ne jé rada, posebno take ne, ki je bila pokošena, ko je že odcvéla. Če je v 100 funtih (1 centu) merve 1 ali 2 funta rosule, diši merva kaj prijetno. Cveté junija in julija, zori julija in augusta; zraste pol do poldrugi čevlj visoka.

4. Ovsula (avena elatior, Wiesenhafer, französ. Raigras) je naj več vredna med vsimi travami na senožetih zato, ker se je na močenih in gnojenih senožetih naj več pridela in je tečna klaja za živino, posebno če se meša z navadno ali pa z nemško deteljo. — Kdor hoče mervo na svojih senožetih obilo pomnožiti, naj poseje ovsule; prepričal se bo, da je ni trave čez ovsulo, ktera je med vsimi travami naj bolj pripravna za take zemljiša, ki imajo le začasne senožeti (senožeti za nekoliko časa) biti. Cveté junija do augusta; zori julija do septembra, zraste 2 do 4 čevlje visoka.

Je še več trav ovsulje sorte, ki se dobro sponašajo na pusti zemlji in so dobra klaja, pa zdatne niso.

(Dalje sledí.)

Gospodarske novice.

Rib si zaroditi kolikor kdo hoče.

Človek je vendar čudna glava! Zmiraj duhta in duhta, da kaj novega izduhta. Zdaj si že napravlja ribe, prave ribe v bajerjih in rečicah, kakor se mu poljubi. Francozi so to najdlji, čeravno Nemci, ki si vsako reč radi prilastujejo, zdej terdijo, da že pred 100 leti (1750—1760) je neki Jakobi v Hamburgu že ribe delal. Toliko je gotovo, da Francozi so to najdbo poslednje leta tako deleč prignali, da že kupčujejo s postervi, katerih so si zaredili že več milijonov, in jih prodajajo.

Iz Francozkega se je ta najdba razširila po Nemškem, v Švajco itd. in v malo letih bomo znali povsod